

MULTIPLATFORMA ORQALI O'QUVCHILARNING MATNNI TAHLIL QILISH VA MUHOKAMA QILISH KO'NIKMALARINI SHAKLLANTIRISH METODIKASI

Tajibayeva Ma'mura Tojidinovna

*Pedagogika mahorat markazi pedagogika, psixologiya va
amaliy fanlar kafedrası o'qituvchisi*

mamuratajibayeva86@mail.ru

Annotatsiya. Ushbu maqolada multiplatforma ta'limining o'quvchilarning matnni tahlil qilish va muhokama qilish ko'nikmalarini rivojlantirishdagi roli o'rganilgan. Maqola, raqamli texnologiyalar va interaktiv platformalarning ta'lim jarayonida samarali qo'llanilishi orqali o'quvchilarning tanqidiy fikrlash, muloqot qilish va mustaqil o'rganish ko'nikmalarining qanday yaxshilanayotganini tahlil qiladi. Maqola yakunida multiplatforma ta'limining o'quvchilarning umumiy akademik rivojlanishiga, shuningdek, ularning ijtimoiy va professionallik ko'nikmalarini rivojlantirishga qaratilgan muhim afzalliklari keltirilgan. Tadqiqot natijalari multiplatforma ta'limining ta'lim tizimidagi samaradorligini va uning o'quvchilarning kelajakdagi muvaffaqiyatlariga ta'sirini ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: multiplatforma ta'limi, matnni tahlil qilish, muhokama qilish, tanqidiy fikrlash, muloqot ko'nikmalari, interaktiv platformalar, raqamli texnologiyalar, o'quvchilar, ta'lim samaradorligi, mustaqil o'rganish, ijtimoiy ko'nikmalar, o'quv materiallari, ta'lim jarayoni.

МЕТОДИКА ФОРМИРОВАНИЯ У УЧАЩИХСЯ НАВЫКОВ АНАЛИЗА И ОБСУЖДЕНИЯ ТЕКСТА С ПОМОЩЬЮ МУЛЬТИПЛАТФОРМЕННОСТИ

Аннотация. В этой статье исследуется роль мультиплатформенного обучения в развитии у учащихся навыков анализа и обсуждения текста. В статье анализируется, как улучшаются навыки критического мышления, общения и самостоятельного обучения учащихся за счет эффективного использования цифровых технологий и интерактивных платформ в образовательном процессе. В конце статьи перечислены важные преимущества мультиплатформенного обучения для общего академического развития учащихся, а также для развития их социальных и профессиональных навыков. Результаты исследования показывают эффективность мультиплатформенного обучения в системе образования и его влияние на будущие успехи учащихся.

Ключевые слова: мультиплатформенное обучение, анализ текста, обсуждение, критическое мышление, коммуникативные навыки, интерактивные платформы, цифровые технологии, учащиеся, эффективность обучения, независимое обучение, социальные навыки, учебные материалы, образовательный процесс.

METHODOLOGY FOR FORMING STUDENTS ' TEXT ANALYSIS AND DISCUSSION SKILLS THROUGH MULTIPLATFORM

Annotation. *This article explores the role of multiplatform education in developing students ' text analysis and discussion skills. The article analyzes how students ' critical thinking, communication and independent learning skills are improved through the effective application of digital technologies and interactive platforms in the educational process. At the conclusion of the article, the important advantages of multiplatform education are presented to the general academic development of students, as well as the development of their social and professional skills. The results of the study show the effectiveness of multiplatform education in the educational system and its impact on the future success of students.*

Key words: *multiplatform Education, text analysis, discussion, critical thinking, communication skills, interactive platforms, digital technologies, learners, educational effectiveness, independent learning, social skills, teaching materials, educational process.*

Kirish (Introduction). Zamonaviy ta'limda texnologiyalar va internetning kuchli rivojlanishi ta'lim jarayonini tubdan o'zgartirib, yangi pedagogik uslublarning joriy etilishiga olib keldi [1]. Multiplatforma ta'limi — bu turli raqamli vositalar, onlayn resurslar, mobil ilovalar va interaktiv platformalar orqali ta'lim berish usulidir. Ushbu yondashuv o'quvchilarga matnni tahlil qilish va muhokama qilish kabi ko'nikmalarni rivojlantirishda samarali vosita sifatida xizmat qiladi. Bu maqolada multiplatforma orqali o'quvchilarning matnni tahlil qilish va muhokama qilish ko'nikmalarini qanday rivojlantirish mumkinligi haqida batafsil tahlil qilinadi.

Mavzuga oid adabiyotlarning tahlili (Literature review). Multiplatforma orqali o'quvchilarning matnni tahlil qilish va muhokama qilish ko'nikmalarini rivojlantirish mavzusida olib borilgan ilmiy tadqiqotlar va adabiyotlar tahlili ta'lim jarayonidagi texnologiyalarning o'quvchilarga qanday ta'sir ko'rsatishini, shuningdek, multiplatforma ta'limining afzalliklarini, uning samaradorligini va o'quvchilarning tanqidiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirishdagi o'rnini ko'rsatadi.

Keller (2015) esa o'zining ishlarida multiplatforma ta'limining ta'lim samaradorligini oshirishda, o'quvchilarning motivatsiyasini kuchaytirishda va ularning faolligini oshirishda katta ahamiyatga ega ekanligini ta'kidlagan. **Mayer (2014)** multiplatformaning interaktiv va vizual o'quv materiallari orqali

o'quvchilarning matnni yaxshiroq tahlil qilishiga imkon yaratishini aniqladi. **Kirkpatrick (2017)** esa multiplatforma ta'limining o'quvchilarning tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam berishiga urg'u bergan. **Facione (2011)** o'zining "Critical Thinking: A Statement of Expert Consensus for Purposes of Educational Assessment and Instruction" asarida tanqidiy fikrlashni o'quvchilarni qaror qabul qilishda, savollarni to'g'ri qo'yishda va turli nuqtai nazarlarni tushunishda yordam beruvchi muhim ko'nikma deb ta'riflagan. Bundan tashqari, **Paul & Elder (2014)** tanqidiy fikrlash jarayonini o'rganish va rivojlantirishda matnni tahlil qilishning asosiy vosita ekanligini ta'kidlagan [4]. **Brookfield (2012)** esa tanqidiy fikrlashni muhokama qilish jarayonida o'quvchilarga bir-birining fikrlarini tinglash, o'z fikrlarini aniq ifodalash va bahs-munozaralarda qatnashishni o'rgatish orqali rivojlantirish mumkinligini ta'kidlaydi. **Zhu Turel (2018)** multiplatforma yordamida o'quvchilarni tahliliy va muhokama qobiliyatlarini rivojlantirishda ijtimoiy tarmoqlar va forumlardan foydalanishning samarali ekanligini ko'rsatgan. **Cochrane (2016)** o'zining tadqiqotlarida multiplatformaning video materiallar va multimedia vositalari yordamida matnni yanada chuqurroq tahlil qilish imkonini yaratishini ko'rsatdi. **Siemens (2014)** esa o'z tadqiqotida multiplatforma ta'limining o'quvchilarning mustaqil o'rganish qobiliyatini oshirishdagi rolini ta'kidlab, bu metodning o'quvchilarga yangi bilimlarni topish va tahlil qilishda yordam berishini aniqladi.

Tadqiqot metodologiyasi (Research Methodology). Multiplatforma ta'limi, avvalo, ta'lim jarayonini yanada boyitadi va o'quvchilarga ko'proq imkoniyatlar yaratadi. Ushbu metodda o'quvchilar nafaqat an'anaviy sinfda o'qish, balki turli xil raqamli resurslar orqali bilim olishadi. Bu metodda onlayn platformalar, mobil ilovalar va boshqa elektron vositalar yordamida o'quvchilarni ta'lim jarayoniga jalb qilish va ularning faolligini oshirish mumkin.

Multiplatformaning asosiy afzalligi shundaki, o'quvchilarga matnni tahlil qilish va muhokama qilishda turli xil interaktiv vositalardan foydalanish imkoniyati taqdim etiladi. Bu esa o'quvchilarning bilim olish jarayonini faqat o'qish bilan cheklamaydi, balki ular o'rganganlarini amalda qo'llash imkoniyatiga ega bo'ladi.

Shuningdek, multiplatforma ta'limi o'quvchilarning muloqot, fikrlash va muammolarni hal qilish kabi ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi.

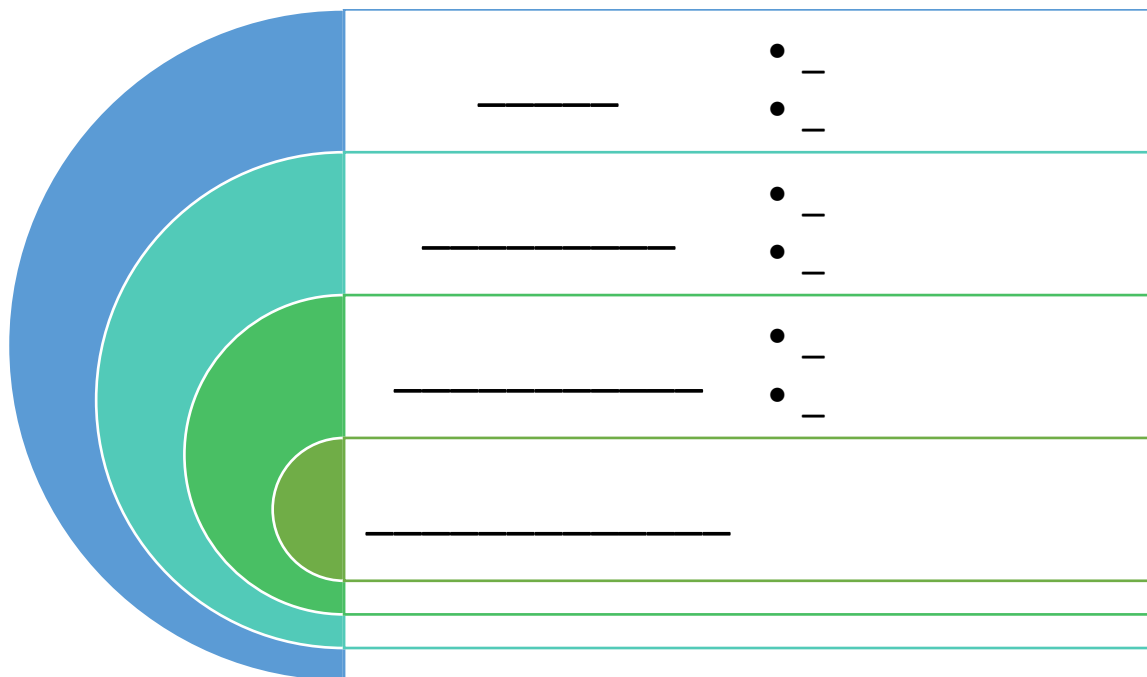
Matnni tahlil qilish-bu o'quvchining o'qigan matnni chuqur anglash, uning mazmunini tahlil qilish, o'qilgan materialni turli nuqtai nazardan baholash va undan xulosalar chiqarish jarayonidir. Ushbu ko'nikma o'quvchilarning tanqidiy fikrlashini rivojlantiradi, mantiqiy yondashuvni o'rgatadi va ularga mustaqil qarorlar qabul qilish imkoniyatini yaratadi. Matnni tahlil qilish nafaqat o'quvchilarning akademik muvaffaqiyatlarini oshirishga yordam beradi, balki ularni real hayotdagi muammolarni hal qilishda ham qo'llaydi.

Multiplatforma ta'limi matnni tahlil qilishda o'quvchilarga turli xil interaktiv vositalar va manbalarni taqdim etadi. Masalan, onlayn testlar, viktorinalar, raqamli kartalar yoki interaktiv o'quv materiallari orqali o'quvchilar matnni yanada chuqurroq tahlil qilishlari mumkin [3]. Bu usullar o'quvchilarning tahliliy va tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi.

Matnni muhokama qilish o'quvchilarning fikrlarining shakllanishi, muloqot qobiliyatlari va bir-biriga hurmat bilan yondoshuvni rivojlantirishga yordam beradi. Multiplatforma yordamida o'quvchilar matnlarni onlayn muhokama qilish, o'z fikrlarini ifoda etish va boshqalarning fikrlariga e'tibor berish imkoniyatiga ega bo'ladilar. Bu esa o'quvchilarning muloqot ko'nikmalarini oshirish, empatiya tuyg'usini rivojlantirish va turli nuqtai nazarlarni tushunish qobiliyatini mustahkamlashga yordam beradi.

Onlayn forumlar, ijtimoiy tarmoqlar, bloglar va videokonferensiyalar orqali o'quvchilar matnni muhokama qilishlari mumkin. Misol uchun, YouTube, Zoom yoki Google Meet kabi platformalar orqali o'quvchilar o'zaro muloqot qilishi, o'qilgan matn bo'yicha fikrlarini almashishi va o'z fikrlarini jonli ravishda bildirishlari mumkin [4]. Bu esa o'quvchilarga yangi g'oyalarni o'rganish va o'z fikrlarini inoyat bilan ifoda etish imkoniyatini yaratadi.

Multiplatforma orqali matnni tahlil qilish va muhokama qilishda ko'nikmalarni rivojlantirishning samarali usullari

1. **Onlayn Interaktiv mashqlar va viktorinalar:** O'quvchilar matnni tahlil qilishni mustahkamlash uchun onlayn viktorinalar va testlardan foydalanishlari mumkin. Masalan, Quizlet, Kahoot va boshqa platformalar orqali matnni o'rganish va uni tahlil qilish qiziqarli va samarali bo'ladi. Bu jarayon o'quvchilarning mantiqiy va tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantiradi.

2. **Forumlarda muhokama va fikr almashish:** Onlayn forumlarda matnlarni muhokama qilish, o'quvchilarga o'z fikrlarini erkin ifoda etish imkonini beradi. Bu platformalar orqali o'quvchilar bir-birining fikrlarini tinglab, yangi g'oyalar bilan tanishadilar. Shu tarzda, o'quvchilar empatiya va hurmatga asoslangan konstruktiv munozara yondoshuvini o'rganadilar.

3. **Onlayn videokonferensiyalar va webinarlar:** Videokonferensiyalar va webinarlar orqali o'quvchilar real vaqt rejimida o'qituvchilar yoki mutaxassislar bilan muloqot qilishlari mumkin. Bu usul matnni tahlil qilishda o'quvchilarga aniq va samarali yo'nalishlarni ko'rsatadi. O'quvchilar o'z savollarini berib, mutaxassislarning fikrlarini tinglashlari, shuningdek, boshqalar bilan o'z fikrlarini muhokama qilishlari mumkin.

4. **Mobil ilovalar va raqamli platformalar:** Mobil ilovalar orqali o'quvchilar matnlarni o'rganish, tahlil qilish va muhokama qilishda yanada interaktiv usullardan foydalanishlari mumkin. Masalan, Google Docs, Notion kabi

platformalar o'quvchilarga birgalikda ishlash va matnni yanada samarali tahlil qilish imkonini beradi.

Tahlil va natijalar (Analysis and results). Tahlil natijasida multiplatforma ta'limi o'quvchilarning matnni tahlil qilish va muhokama qilish ko'nikmalarini rivojlantirishda samarali metod ekanligi aniqlandi. Raqamli texnologiyalar, interaktiv platformalar va onlayn resurslar o'quvchilarga matnni chuqurroq tahlil qilish, tanqidiy fikrlashni rivojlantirish va o'z fikrlarini aniq va ravon ifodalash imkonini beradi. Multiplatforma yordamida o'quvchilarni muhokama jarayonlariga jalb qilish esa ularning muloqot, empatiya va ijtimoiy ko'nikmalarini oshiradi.

Shuningdek, multiplatforma ta'limi o'quvchilarni mustaqil o'rganishga va o'z bilimlarini mustahkamlashga yordam beradi. Bu metodda o'quvchilar turli xil o'quv materiallaridan foydalanib, ularning tanqidiy tahlilini amalga oshiradilar va yangi g'oyalar yaratishda faol ishtirok etadilar. Bu ta'lim usulining afzalliklaridan biri shundaki, u o'quvchilarga shaxsiy yondashuv va individual ta'lim olish imkoniyatini yaratadi, bu esa o'quvchilarning o'z-o'zini rivojlantirishiga turtki beradi.

Olingan natijalar shuni ko'rsatadiki, multiplatforma ta'limi o'quvchilarning umumiy akademik rivojlanishini qo'llab-quvvatlaydi va ularning kelajakdagi ta'lim va ijtimoiy faoliyatida muvaffaqiyatli bo'lishlariga yordam beradi. Bu metodni keng qo'llash ta'lim tizimining sifatini oshirishga va o'quvchilarning ta'lim jarayonida faol ishtirok etishlarini ta'minlashga xizmat qiladi.

Xulosa va takliflar (Conclusion/Recommendations). Multiplatforma ta'limi o'quvchilarning matnni tahlil qilish va muhokama qilish ko'nikmalarini rivojlantirishda yangi va samarali imkoniyatlar yaratadi. Raqamli vositalar, interaktiv resurslar va onlayn platformalar yordamida o'quvchilar nafaqat o'qilgan matnni chuqurroq anglaydilar, balki o'z fikrlarini ifoda etish, boshqalar bilan samarali muloqot qilish va tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantiradilar. Bu esa ularning umumiy bilim darajasini oshirishga, shuningdek, jamiyatda muvaffaqiyatli faoliyat yuritishlariga yordam beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Mirziyoyev Sh. Yangi O'zbekiston strategiyasi. Toshkent. 2021 yil

2. Abduqodirova, G. Boshlang'ich ta'limda matnni tushunish metodlari. Toshkent: O'qituvchi. 2022.
3. Karimova, R. Multiplatforma texnologiyalari va o'qish jarayoni. Samarqand: Ilm. 2021.
4. **Ismoilova, L. Boshlang'ich ta'limda o'quvchilarning matnni tushunish ko'nikmalarini rivojlantirish. Toshkent. O'qituvchi. 2023.**
5. Mavlonova R.A., To'rayev O.T., Xasanboyeva O., Xoliqberdiyev K.M. Pedagogika. – Toshkent, O'qituvchi, 1998.